

Broj: 1-2/2024

Subotica, 5. siječnja 2024.

**PROGRAM RADA
ZAVODA ZA KULTURU VOJVOĐANSKIH HRVATA
ZA 2024. GODINU**

Nasljedno dosadašnjim praksama, program rada Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata (u daljnjem tekstu ZKVH), kao prve i do sada jedine profesionalne ustanove u kulturi vojvođanskih Hrvata, i za 2024. godinu temeljimo na dvama glavnim programskim „stupovima“. Prvi „stup“ su temeljni dokumenti ZKVH-a – Odluka o osnutku i Statut, a drugi je „stup“ dosadašnje programske aktivnosti i mjesto koje je ZKVH zauzeo na kulturnoj sceni Hrvata u Vojvodini te sastavnice „Programa rada i razvoja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata za razdoblje od konca 2023. do konca 2027. godine“. U tom smislu ovaj će prijedlog programa rada biti formalno podijeljen u dva dijela: prvi će se odnositi na glavne sastavnice programskih osnova ZKVH-a, a u drugom će se dijelu izravno govoriti o programskim osnovama rada ZKVH-a za 2024. godinu.

U pogledu dotacije osnivača za djelatnost ZKVH-a, Proračunom Autonomne Pokrajine Vojvodine za 2024. godinu, u okviru Programske aktivnosti – Potpora radu zavoda za kulturu nacionalnih zajednica, predviđeno je da Pokrajinsko tajništvo za kulturu i javno informiranje za ZKVH u 2024. godini izdvoji sredstva u visini od **15.000.000,00 (petnaest milijuna)** dinara. Ističemo da sredstva opredijeljena za troškove tekućeg rada, odnosno, za izdatke za zarade zaposlenima, naknade članovima tijela uprave, stalne troškove, materijalne troškove, opremu i tekuće održavanje, ne prelaze 50 % od ukupne svote namijenjene za rad ZKVH-a iz proračuna AP Vojvodine. Za financiranje programskih aktivnosti koje su opisane u ovome Programu rada ZKVH-a za 2024. godinu predviđeno je da bude utrošeno 7.500.000,00 dinara iz proračuna AP Vojvodine. Ukupno planirani proračun za 2024. godinu ZKVH-a je 17.750.000,00 a prenosimo 4.394.143,34 dinara).

I. Temeljne programske smjernice ZKVH-a za 2024. godinu

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata prva je profesionalna ustanova u kulturi vojvođanskih Hrvata osnovana Odlukom Skupštine AP Vojvodine od 10. ožujka 2008. godine i Odlukom Nacionalnog vijeća hrvatske nacionalne manjine od 29. ožujka 2008. godine „radi očuvanja, unapređenja i razvoja kulture vojvođanskih Hrvata“ (Odluka, čl. 1). Preciznije rečeno, ZKVH je ustanova „za znanstvena, stručna, razvojna i primijenjena istraživanja u području kulture, zatim za menadžment i edukaciju u kulturi te za kulturnu produkciju hrvatske nacionalne zajednice u AP Vojvodini“ (Statut, čl. 1).

Temeljem takvih općih i načelnih određenja glavne svrhe postojanja ZKVH-a, proizlazi da su, kada se one razlože na jednostavnije elemente, najvažnije sastavnice njegove misije sadržane u sljedećim područjima djelovanja: sustavni i stalni rad na promicanju, poticanju, čuvanju, organiziranju i razvitku – a) kulture, znanosti i jezika hrvatske nacionalne zajednice u Vojvodini; b) informacijsko-

dokumentacijske djelatnosti u području kulture, znanosti i umjetnosti; c) umjetničkoga stvaralaštva, napose u radu s mladim talentima; d) stručnoga usavršavanja i obrazovanja djelatnika u kulturi, putem organiziranja seminara, radionica i kampova; e) potpore amaterizmu u hrvatskoj nacionalnoj zajednici u AP Vojvodini; f) afirmaciji multikulturalnosti i interkulturalnosti na području Vojvodine; g) suradnje s ustanovama i organizacijama u području kulture, znanosti i umjetnosti u Republici Srbiji, zatim u državama u kojima Hrvati žive, kao i u državi matičnoga naroda – u Republici Hrvatskoj; te h) međunarodne suradnje u području znanosti, kulture i umjetnosti vojvođanskih Hrvata radi unapređivanja i razvitka međunarodne kulturne suradnje hrvatske nacionalne zajednice. Također, prema volji osnivača, djelatnost ZKVH-a uključuje i izradu i provedbu razvojnih projekata u području znanosti, kulture i umjetnosti vojvođanskih Hrvata za potrebe pokrajinskog tijela uprave ovlaštenog za poslove kulture, Vlade i Skupštine AP Vojvodine te Nacionalnoga vijeća hrvatske nacionalne manjine (Odluka, čl. 17; Statut, čl. 12).

Radi ostvarenja tako raznovrsne i složeno definirane misije, djelatnost ZKVH-a mora uključivati: a) nakladničku djelatnost u navedenim područjima; b) istraživanje u društvenim i humanističkim znanostima od važnosti za identitetske sastavnice Hrvata u Vojvodini; c) istraživanje tržišta i ispitivanje javnog mnijenja; d) konzalting i menadžment poslove u kulturi; e) djelatnost knjižnica; f) djelatnost arhiva; g) djelatnost muzeja, galerija i zbirki; h) zaštitu kulturnih dobara, prirodnih i drugih znamenitosti; i) izgradnju baza podataka, i sl. Drugim riječima, temeljna se misija ima ostvarivati u kulturnim, znanstvenim i umjetničkim djelovanjima na planu: istraživanja, mapiranja, evaluacija, valorizacije, memoriranja, arhiviranja, sistematiziranja, produkcije, edukacije i savjetovanja glede pitanja kulturne baštine, tradicijske kulture i uopće povijesnoga nasljeđa, kao i glede aktualnih prilika, stanja i potreba u sveukupnom kulturnom stvaralaštvu vojvođanskih Hrvata.

Ostvarenje tako definirane misije temeljnim aktima ZKVH-a za posljedicu trebaju imati unaprjeđenje i razvoj kulture vojvođanskih Hrvata putem povećanja i kvalitete i kvantitete autoreceptivnih (narav onoga što o sebi/nama znamo) i autoreprezentativnih (narav onoga kako sebe/nas prikazujemo) kulturnih praksi. U tom smislu, Zavod će nastaviti surađivati s ovdašnjim hrvatskim, ali i većinskim i inozemnim, stručnim osobama, organizacijama, ustanovama, institucijama kako bi: a) imao što kvalitetnije proizvode; b) profilirao i osnažio kadrove, institucije i resurse; te c) povećao broj recipijenata kulture hrvatske zajednice u Vojvodini, to jest osnažio vlastitu prezentaciju kulturnih praksi.

Načini na koji će se odvijati gore spomenute autoreceptivne i autoreprezentativne kulturne prakse su različiti: a) osmišljavanje i realiziranje znanstvenih istraživanja (u sljedećim znanostima: povijest, kulturologija, etnologija, sociologija, psihologija, politologija, demografija, filologija i sl.); b) organiziranje znanstvenih skupova i stručnih rasprava; c) bibliografska obradba knjiške građe i periodike; d) usustavljavanje pristupa prikupljanju i ustrojavanju arhivske građe i javnu prezentaciju iste; e) objavljivanje reprezentativnih umjetničkih i znanstvenih djela; f) priređivanje kulturnih događaja; g) skrb i promocija kulturnoga nasljeđa putem digitalizacije i suvremenoga kulturnog stvaralaštva, napose u segmentima koji su danas slabo vidljivi, i to putem društvenih mreža (vlastita internetska stranica i putem Instagram i Facebook stranice Zavoda); h) programsko okupljanje znanstvene i kulturne elite; i) postupno ustrojavanje aktivnosti od značaja za kulturu cijele zajednice; j) osnaživanje amaterizma hrvatske nacionalne zajednice u AP Vojvodini; te k) stručno usavršavanje i obrazovanje – organiziranjem seminara, edukacijskih radionica i kampova. To znači da će ZKVH kao rezultat svojega djelovanja imati: a) kulturne događaje i manifestacije – od književnih večeri, preko likovnih izložaba i koncerata, do znanstvenih tribina i skupova; b) kulturna dobra, kao što su knjige, monografije, brošure, publikacije, nosači zvuka odnosno slična suvremena tehnologija i video materijali; te c) institucionalno primjereno rješenje arhiva hrvatske zajednice u Vojvodini i, tijekom 2015. godine registrirane a od 2016. i inventarizirane, Bibliotece Croaticae.

II. Program rada ZKVH-a za 2024. godinu

Temeljem navedenoga program rada ZKVH-a i za 2024. godinu mora pridonositi ostvarivanju tako, od strane osnivača, određene a u dosadašnjem djelovanju sadržajno razrađene misije. S druge strane, program rada ZKVH-a mora biti na neki način navezan i na aktivnosti ZKVH-a u proteklih nekoliko godina postojanja, napose u onim segmentima djelovanja koji su ocijenjeni kako uspješnima tako i potrebnima na kulturnoj sceni Hrvata u Vojvodini i koji spadaju u procese koji zahtijevaju dulje vremensko trajanje. Program rada ZKVH-a za 2024. godinu bit će i kreativno razumljen, to jest otvoreno koncipiran, u smislu da može pratiti i postojeće konstelacije i ad hoc potrebe na kulturnoj sceni hrvatske zajednice u Vojvodini, koja je još uvijek s jedne strane visoko neusustavljena, a s druge strane nema čvršću i postojanu vremensku dinamiku pulsiranja.

U kontekstu maloprije navedenih sastavnica, valja osvijestiti kako je osnutkom i početkom rada ZKVH-a stvorena jedna od najvažnijih pretpostavki da se kulturi vojvođanskih Hrvata, kao jedinstvenom, cjelovitom i relativno samostalnom fenomenu, istina još uvijek nedovoljno razvijenom (npr. ne postoji profesionalno kazalište ili muzej Hrvata u Vojvodini), počne pristupati na sukladan, stručan i primjeren način. To onda podrazumijeva kako odnos prema bogatoj kulturnoj i uopće povijesnoj baštini Hrvata u Vojvodini, tako i onaj dio koji postoji, koji se producira i pulsira, u obliku kulturnih manifestacija i drugih aktivnosti u kulturnom i umjetničkom stvaralaštvu te u znanosti, u sadašnjosti. U radu ZKVH-a i u 2024. godini mora se inzistirati na onakvim profesionalnim aktivnostima i kvalitetnim sadržajima putem kojih se na suvremen i kompetentan način nastoji kako promovirati, poticati, čuvati, razvijati, usustavljivati i organizirati kulturno nasljeđe vojvođanskih Hrvata, tako i obavljati produkcija novih kulturnih događaja, raditi znanstvena istraživanja i predstavljati suvremeno umjetničko stvaralaštvo. Nastavit ćemo unaprijediti prostor autoreprezentativnih praksi u kulturnom životu Hrvata u Vojvodini, a prostor autorepcije vlastitoga nasljeđa i suvremenih kulturnih praksi osnažiti.

Na temelju aktivnosti u proteklih petnaest godina rada, raspoloživih intelektualnih i uopće kadrovskih kapaciteta i aktualnoga stanja u području kulture vojvođanskih Hrvata, autoreprezentativna praksa i osnaživanje autorepcije u aktivnostima ZKVH-a u 2024. godini bit će i nadalje različiti – počivat će na osmišljavanju, realiziranju i pružanju podrške znanstvenim istraživanjima te organiziranju znanstvenih skupova i stručnih rasprava iz područja od značaja za identitetska pitanja Hrvata u Vojvodini, zatim na bibliografskoj obradbi knjiške građe i periodike kao i njihovoj prezentaciji putem nastavka digitalizacije koja je započela 2016. godine, objavljivanju reprezentativnih znanstvenih i umjetničkih djela, kodificiranju postojeće i ustrojavanju nove arhivske građe, priređivanju kulturnih događaja, skrbi za kulturno nasljeđe i njegovo promoviranje – osobito kroz program topoteke „Baština Hrvata u Srbiji“, afirmaciji i promociji suvremenog kulturnog i umjetničkog stvaralaštva, napose onoga profesionalnoga, nastavku usustavljivanja i organizacijski čvršćeg programskog okupljanja znanstvene i kulturne elite, osnaživanju memoriranja i valorizacije opusa iz kulturne povijesti, postupnom ustrojavanju aktivnosti i same scene u drugim područjima visoke kulture. Planiramo nastaviti uspješno započete suradnje s brojnim hrvatskim institucijama i udrugama kulture – bilo tuzemnim bilo inozemnim – u programima od općeg značaja za hrvatsku kulturu Vojvodine. Kako je kulturni život u svakoj zajednici vrlo dinamičan proces, što je potvrđeno i u djelovanju ZKVH-a od osnutka, u planu rada i razvoja moramo ostavljati i prostor za mogućnost priređivanja *ad hoc* događaja, skupova, priredbi...

Kada je riječ o konkretnim područjima djelovanja, u kojima će se realizirati planirani sadržaji, program rada ZKVH-a za 2024. godinu predviđa rad u **šest programskih područja** unutar kulturnoga polja, koja su unutar sebe iznimno heterogena po cijelom nizu kriterija – od kompetencija sudionika koje oni po sebi zahtijevaju, preko moguće složenosti u realizaciji koje nužno uračunavaju pojedini programi, do razlike u vremenskoj dinamici, napose u onima koji se tiču procesa dugog trajanja. *Prvi*

segment budućega djelovanja odnosit će se na znanstveno-istraživački rad, zatim na razne oblike prezentacije rezultata znanstvenih istraživanja, kao i u dijelu zaštite i očuvanja te izrade i objave registra nematerijalne kulturne baštine Hrvata u Vojvodini te nominacija elemenata na nacionalnu listu Republike Srbije. *Druga* programska cjelina tiče se kodifikacije i organiziranja arhivske građe u Zavodu, te nastavak rada na digitalizaciji knjiga i periodičnih publikacija, kao i rad na izradi bibliografija te njihova objava. *Treće* područje djelovanja ZKVH-a odnosi se na produkciju novih i koordinaciju postojećih kulturnih događaja Hrvata u Vojvodini te postizanje njihove veće vidljivosti u javnosti, a sve u cilju što uspješnije prezentacije hrvatske kulture. *Četvrta* programska cjelina odnosi se na one aktivnosti koje Zavod samostalno priređuje u okviru svoje redovite djelatnosti. *Peti* segment rada u programu rada i razvoja ZKVH-a posvećen je suradnji s drugim institucijama i udrugama kulture i znanosti u Vojvodini/Srbiji i u Hrvatskoj te u drugim državama u okruženju. Na koncu, *šesto* područje podrazumijeva strateški osmišljen rad na profiliranju i osnaživanju ljudskih resursa u kulturi vođanskih Hrvata.

a) Znanstveno-istraživački program

Aktivnosti u programskom području znanosti i znanstvenoga istraživanja nastaviti će se odvijati spram onih segmenata društvenog života koji su od značaja za povijest, sadašnjost i budućnost vođanskih Hrvata kao manjinske zajednice u Republici Srbiji. Ovdje računamo na istraživački rad u sljedećim društvenim i humanističkim znanostima: povijesti, kulturologiji, etnologiji, sociologiji, psihologiji, politologiji, demografiji, filologiji, muzikologiji i sl., te njihovim pojedinim konkretnim izvedenicama, kao što su povijest književnosti, povijest umjetnosti, sociologija manjina, etnologija svakodnevnog života, dijalektologija, suvremene jezične prakse, etnomuzikologija... I 2024. godine nastaviti će se organizirano istraživanje povijesti hrvatskih porodica, sadržaja iz kulturne i političke povijesti, a rezultati nastojanja na ovome planu bit će prezentirani na znanstvenim i stručnim skupovima u zemlji i inozemstvu te objavljivanjem radnji u publikacijama. Nastavit ćemo rad na području zaštite i očuvanja te objave elemenata registra nematerijalne kulturne baštine na internetskoj stranici ZKVH-a s ciljem da se dio toga uključi u nacionalni registar Srbije te se planira nastavak 2023. uspostavljene suradnje s Centrom za nematerijalno kulturno nasleđe Srbije u Beogradu i Novom Sadu. Prošle godine pokrenuta stručna obrada muzejskih elemenata u pojedinim etno-kućama u okviru hrvatskih udruga kulture i u institucijama lokalnih uprava (Vajska) putem multimedijalnih platformi kao što je virtualna šetnja s opisom elemenata bit će nastavljena i 2024. godine. S ciljem nastavka rada na stručnom istraživanju i objavi rezultata, nastaviti će se raditi na predstavljanju nematerijalne kulturne baštine Hrvata kako objavom u internetskim medijima (web, Youtube i dr.) tako i u ediciji Nematerijalna kulturna baštine Hrvata u Srbiji (u planu je objava monografije o bunjevačkim kraljicama).

Nastojat ćemo i nadalje ostvarivati suradnju s fakultetima društvenih i humanističkih znanosti i istovrsnim znanstvenim institutima i zavodima u Hrvatskoj (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Filozofski fakultet i Akademija za umjetnost i kulturu Sveučilišta u Osijeku, Institut za migracije i narodnosti, Zagreb, Hrvatski institut za povijest, Zagreb, Institut društvenih znanosti „Ivo Pilar“, Zagreb, Hrvatsko katoličko sveučilište, Zagreb, Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj, Pečuh, i dr.), kako bi naša povijest i sadašnjost bile predmetom i diplomskih, magistarskih ili doktorskih radnji. Krajnji cilj je svih aktivnosti u ovom programskom području ZKVH-a da se vremenom dobije, u jednome racionalnom obliku, jasan pregled relevantnih aspekata života hrvatske zajednice u Vojvodini, bilo kroz povijesnu bilo kroz perspektivu sadašnjosti. Konkretno, planirana je (su)organizacija znanstveno-stručnog skupa ZKVH-a i Hrvatske čitaonice Subotica, u okviru Dana hrvatske knjige i riječi – dana Balinta Vujkova u Subotici u listopadu. Tim povodom će biti tiskan zbornik radova s prošlogodišnjem skupa kao i **osma** knjiga iz serije „Izabrana djela Balinta Vujkova“. Zavod je suorganizator znanstvenog skupa sa Znanstvenim zavodom Hrvata u Mađarskoj, Pečuh.

Jedan dio rezultata ovih istraživanja bit će objavljen ili u *Godišnjaku za znanstvena istraživanja* br. 15 ili u samostalnim publikacijama ZKVH-a ili, pak, u sunakladništvu s drugim institucijama i ustanovama (npr. zbornik radova sa skupova koje suorganiziramo sa *Šokačkom granom* iz Osijeka, Znanstvenim zavodom Hrvata u Mađarskoj iz Pečuha, Hrvatskom čitaonicom Subotica). Planira se objava kritičkog izdanja bunjevačkih narodnih pjesama koje je skupio, zapisao i objavio Ive Prčić, a koje su najčešće nedostupne javnosti. U planu je nastavak rada na kronici samostana sestara Naše Gospe u Subotici od 1946. do 1957. Riječ je o vrijednom izvoru koji puno govori o sestrama, ali također o biskupu Budanoviću, životu katedralne župe i zbivanjima u gradu u to doba. Ovo istraživanje provodi Ivan Armanda.

Planiramo organizirati znanstvene kolokvije i javna predavanja na teme od značaja za kulturnu povijest i sadašnjost Hrvata u Vojvodini, kako bismo nastavili, s jedne strane, okupljati znanstvenike oko ZKVH-a, a s druge strane činili vidljivim znanstveni segment na suvremenoj kulturnoj sceni. Posebnu pozornost posvetit ćemo uključivanjem mlađih osoba u znanstveni život. Nastavit ćemo i s praksom javnog predstavljanja znanstvenih publikacija čiji je ZKVH (su)nakladnik.

Za aktivnosti u okviru znanstveno-istraživačkog programa opredijeljena su sredstva u visini od 3.500.000,00 (tri milijuna petsto tisuća) dinara (iz sredstava dotacije APV 1.830.000,00 i iz vlastitih izvora 1.670.000,00).

b) Arhivsko-bibliografski i program digitalizacije

ZKVH je počeo rad na stvaranju arhiva hrvatske zajednice, putem redovitog prikupljanja pisanih i drugih materijalnih tragova iz povijesti i suvremenosti koji su od značaja za hrvatsku zajednicu u Vojvodini. Ovaj segment rada i nadalje treba biti dio redovitih aktivnosti ZKVH-a. U 2024. godini nastavit ćemo s već započetim arhiviranjem elektroničkih informativnih i kulturnih sadržaja na hrvatskom jeziku (prilozi na radijskim i televizijskim programima te snimke kulturnih priredaba – Festival bunjevački pisama, HosanaFest, snimke seoskih Dužijanci...) te njihovu obradu i klasifikaciju. Arhivističko prikupljanje zaostavština hrvatskih kulturnih djelatnika jedna je od važnijih aktivnosti kojom se prikupljaju dokumenti, muzikalije i drugo arhivsko građivo od značaja za kulturnu povijest.

Unutar aktivnosti ZKVH-a u proteklome razdoblju poduzeti su i prvi odlučujući koraci na planu ustrojavanja bibliografskoga praćenja aktualne produkcije na hrvatskom jeziku, što će kao dio redovitih aktivnosti biti nastavljeno i u 2024. godini. Nastavit ćemo s radom na izradi kritičke i cjelovite bibliografije vojvođanskih Hrvata te s priređivanjem bibliografija pojedinih periodičnih publikacija.

Nastavlja se kontinuirani i sustavni rad na prikupljanju zavičajne literature (monografskih i serijskih publikacija) i kontinuirano upotpunjavanje fonda zavičajne knjižnice „Biblioteca Croatica“, uz redovitu inventarizaciju novih publikacija. Kako je „Biblioteca Croatica“ osnovana 2016. godine, u 2024. godini planira se i dovršetak revizije knjižnog fonda započeta koncem 2023. godine. Nakon što nam je u listopadu 2023. varaždinska tvrtka Point d.o.o. donirala program MetelWin, započeli smo s unosom podataka o knjigama naše „Bibliotece Croatice“ te u 2024. planiramo slobodan pristup podacima baze knjiga putem sustava Metel.

Tijekom godine knjižna produkcija ZKVH-a će biti poslana u važne nacionalne knjižnice.

Knjiško nasljeđe Hrvata u Vojvodini je prebogato. No, pojedine periodičke publikacije i knjige su ili nedostupne ili ih je počeo nagrizati zub vremena. Stoga se digitalizacija knjiške građe vojvođanskih Hrvata pokazuje kao nužnost, a konkretne poslove na tom planu, koje smo započeli 2016., i o čemu je javnost upoznata, nastavit ćemo sustavno raditi i tijekom 2024. godine, napose kada je riječ o raritetnim publikacijama te o onima koje se odnose na jezičnu baštinu vojvođanskih Hrvata.

U planu je i digitalizacija građe vezane uz hrvatske velikane čije se obljetnice obilježavaju ili su značajni zbog svog prinosa kulturi i kulturnoj povijesti Hrvata u Vojvodini (Srbiji).

Segment arhivistike uključuje i rad na prikupljanju i objavi arhivskog gradiva u okviru projekta „Topoteka Baština Hrvata u Srbiji“ pokrenutog 2019. u suradnji s Međunarodnim centrom za arhivska istraživanja ICARUS. Ovo je prva takva platforma na području Republike Srbije, s ciljem prikupljanja i prezentiranja starih fotografija i dokumenata kako bi bili dostupni na jednom mjestu. Nakon objave velikog broja sadržaja s prostora na kojem žive šokački Hrvati, slijedi nastavak prikupljanja građe s prostora Srijema i Banata.

Stvaranje likovnog fundusa s popisom kataloških jedinica umjetnina te akvizicija recentnih umjetnina uz pomoć kustosa uz stručnu valorizaciju predstavlja početak prikupljanja reprezentativnih djela hrvatskih umjetnika iz Vojvodine (Republike Srbije).

Za aktivnosti u okviru kodifikacije i organiziranja arhivske građe u Zavodu, izrade bibliografija i njihovo objavljivanje te pristupa digitalizacije knjiške baštine opredijeljena su sredstva u visini od 2.880.000,00 (dva milijuna osamsto osamdeset tisuća) dinara (iz sredstava dotacije APV 1.600.000,00 i iz vlastitih izvora 1.280.000,00 dinara).

c) Nastavak institucionalizacije, organizacijsko koordiniranje i povezivanje akademske likovne i glazbene umjetnosti kao i književne scene, te produkcija izložaba, koncerata i nastavak izlaženja časopisa za književnost i umjetnost „Nova riječ“ – programi prezentacije hrvatske kulture

Ovaj segment unutar institucionalne strukture u kulturi hrvatske zajednice ni na koji način nije bio ustrojen ili organiziran te je ZKVH početkom svojega postojanja realizirao prve odlučujuće korake na tome planu. Učinjeni su naponi u sagledavanju prirode te scene, zatim dinamike i vrste događaja kao i njihovih posljedica, te doseg aktivnosti u ovim područjima. Naša daljnja nastojanja bit će usmjerena na izgradnju čvršće ne samo organizacijske već i institucionalne forme, te na produkcijsku dinamiku u ovom području. ZKVH-u će se, u suradnji sa stručnjacima i drugim institucijama (npr. Galerija naive u tehnici slame, Gradski muzej Subotica, Zavičajna galerija „Dr. Vinko Perčić“ i dr.) nastaviti sustavna izučavanja, vrednovanja, dokumentiranja i predstavljanja suvremene likovne i primijenjene umjetnosti vojvođanskih Hrvata i njihovih recentnih opusa. Zavod će u javnosti predstavljati izložbe koje su obilježile neke od važnijih obljetnica velikana ili su posljedica određenih istraživanja. Neke od već postavljenih izložaba bit će predstavljene i u drugim sredinama (izložba „Otisak misli“ Darka Vukovića posvećena 10. obljetnici časopisa za književnost i umjetnost *Nova riječ*, izložba fotografija kiparskih i drugih ostvarenja utemeljitelja modernog hrvatskog kiparstva, rodnom iz Srijemske Mitrovice – Roberta Frangeša Mihanovića i dr.).

U 2024. godini Zavod će nastaviti organizaciju programa prezentacije hrvatske kulture, napose priređivanjem izložaba kojima se promovira kultura i kulturno naslijeđe. „Živa baština – nematerijalna kulturna baština Hrvata u Srbiji“ bit će predstavljena i u manjim mjestima gdje žive Hrvati kao i uz programe koji budu priređeni tijekom 2024.-e, a prema mogućnosti i u Hrvatskoj.

Na polju glazbene baštine, ZKVH će nastaviti rad na izučavanju glazbene baštine vojvođanskih Hrvata i njezinom promoviranju, samostalno ili skupa s drugim kulturnim institucijama ili udrugama. Plan je bogati glazbeni opus hrvatskog velikana glazbe Josipa Andrića istražiti, obraditi i potom ju snimiti i javno predstaviti na koncertima kako u Srbiji tako i u Hrvatskoj. Ovo iznimno važno istraživanje provest ćemo u suradnji s Hrvatskom glazbenom udrugom „Festival bunjevački pisama“. Nastavit ćemo raditi na promoviranju vrhunskoga glazbenog stvaralaštva, bilo onoga umjetničkoga ili, pak, tradicijskoga. Plan je pokušati predstaviti rad akademskog umjetnika Ivana Balaževića koji svojom umjetnošću spaja rodnu Bačku i Novi Vinodolski, putem izložbe njegovih djela.

I u 2024. godini planira se, primjereno estetskim kriterijima koji se primjenjuju u književnosti i umjetnosti, nastaviti izdavati časopis za književnost i umjetnost „Nova riječ“ – periodičnu publikaciju, s ciljem da bude prostor za prezentaciju izvrsnosti u aktualnoj umjetničkoj i književnoj praksi. Naglasak će i dalje biti stavljen na okupljanje mlađih književnika i stručnijih suradnika, a planirana 2 broja bit će objavljena u sunakladništvu s NIU „Hrvatska riječ“.

Za aktivnosti u okviru institucionalizacije, organizacijskog koordiniranja i povezivanja akademske likovne i glazbene umjetnosti kao i književne scene, te produkcije izložaba, koncerata i nastavka izlaženja časopisa za književnost i umjetnost opredijeljena su sredstva u visini od 3.150.000,00 (tri milijuna sto pedeset tisuća) dinara (iz sredstava dotacije APV 1.600.000,00 i iz vlastitih izvora 1.550.000,00) dinara.

d) Produkcija novih i koordinacija postojećih kulturnih događaja Hrvata, te njihova veća vidljivost – programske aktivnosti Zavoda

I u 2024. godini planiramo nastaviti raditi na produkciji kulturnih događaja ZKVH-a. Oni će biti neposredna posljedica aktivnosti koje se unutar ZKVH-a budu odvijale u navedenim programskim područjima, a pokrivat će cijelu lepezu ustaljenih vrsta: izložbe, koncerte, tribine, književne večeri, javna predavanja, znanstvene skupove, stručne rasprave, filmske večeri, kazališne priredbe, objavljivanje knjiga i brošura... Realizirat ćemo i nadalje program prezentacije filmske produkcije iz Republike Hrvatske „Ciklus hrvatskog filma“ s partnerom iz Zagreba – Udrugom „Artizana“. Također, radit ćemo na planu prezentacije ovdašnjeg umjetničkog stvaralaštva u Republici Hrvatskoj i u državama u okruženju u kojem djeluje hrvatska zajednica.

Zavod se uključuje u promociju hrvatske kulture i rada mjesnih hrvatskih udruga i putem filmskog medija te internetskih platformi. Zavod će nastaviti pomagati produkciju i organiziranje svih kulturnih manifestacija vojvođanskih Hrvata koje imaju pokrajinski i regionalni značaj, a gdje je za to iskazana potreba od strane organizatora (npr. Dani hrvatske knjige i riječi – dani Balinta Vujkova, 4 praznika hrvatske zajednice, Festival bunjevački pisama, natjecanje recitatora, Dani A. G. Matoša i J. Andrića, nagrađivanje najboljih učenika u nastavi na hrvatskom jeziku, Šokci i baština, Srijemci Srijemu...). I nadalje ćemo nastaviti pružati logističku, stručnu i svaku drugu pomoć onim manifestacijama koje imaju veći kulturni značaj unutar hrvatske zajednice u Vojvodini i za što budemo kontaktirani. Kao i ranijih nekoliko godina, poseban naglasak u radu ZKVH-a u 2024. godini bit će stavljen i na istraživanja te prigodna obilježavanja obljetnica rođenja ili smrti velikana Hrvata u Vojvodini ili obljetnice važnih događaja, što planiramo raditi u suradnji s drugim hrvatskim institucijama i organizacijama u okviru objedinjenih aktivnosti koje nazivamo „Novi preporod Hrvata u Srbiji“ – Godine novog preporoda. U okviru ovog programa različitim ćemo programima i sadržajima obilježiti obljetnice velikana koji su svojim radom i djelovanjem zadužili Hrvate u Vojvodini (Republici Srbiji) (među njima se ističu Gaja Alaga, Jovan Hranilović, Mirko Vidaković, Vranje Sudarević, Franjo Štefanović, Stipan Kopilović, Jakov Orčić, Ambrozije Šarčević, Josip Kulundžić, Eugenija – Genka Barić, Janja Prčić).

Pod koordinacijom postojećih kulturnih aktivnosti prije svega se misli na poslove oko usuglašavanja programa i dinamike rada na već postojećim aktivnostima unutar kulturnih institucija i organizacija hrvatske zajednice u Vojvodini, te poticanje planiranja zajedničkih aktivnosti, koje trebaju završiti izradom kalendara stalnih kulturnih događaja vojvođanskih Hrvata za 2025. godinu. Također, s HNV-om i NIU „Hrvatska riječ“ na koncu godine objavit ćemo zajednički zidni i stolni kalendar za 2025. godinu.

I u 2024. godini nastavit ćemo s redovitim održavanjem internetske stranice ZKVH-a, koja je u novom i suvremenom obliku te predstavlja najposjećeniju web stranicu Hrvata u Vojvodini, Srbiji. Ona je biti u funkciji prezentacije kulture vojvođanskih Hrvata uopće, i to putem popularnih ukaza na vlastitu povijest, prikazima velikana, materijalnim tragovima kulture, kratkim informacijama o

institucijama i organizacijama, projektima, događajima, sadržajima publikacija... Sadržaji objavljeni u „Godišnjaku za znanstvena istraživanja“ i „Novoj riječi“ bit će dostupni i na internetskoj mreži.

Nastavit ćemo s aktivnostima na usustavljanju i razvoju institucije nagrađivanja u kulturi. Plan je uvesti godišnju nagradu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata za doprinos kulturi hrvatskoga naroda u Republici Srbiji o kojoj će odlučiti Povjerenstvo formirano u siječnju 2024. godine. Nagrada će biti uručena prigodom obilježavanja Dana Zavoda tj. 15. obljetnice djelovanja ZKVH-a. Nastavit ćemo praksu dodjele nagrada koje bi bile u funkciji valorizacije aktualne knjiške produkcije među Hrvatima u Vojvodini. Nastavit ćemo s dodjelom nagrade „Emerik Pavić“ za najbolju knjigu objavljenu u protekloj godini, a bit će dodijeljena i trijenalna nagrada, „Iso Velikanović“ za najbolju knjigu proze u protekle tri godine (2021. – 2023.).

U području književnog stvaralaštva planira se aktivirati redovito predstavljanje knjiga i književnika u radu Književnog salona u suradnji s hrvatskim udrugama i institucijama.

ZKVH će tijekom 2024. godine obilježiti 15. obljetnicu rada Zavoda različitim aktivnostima, a centralna svečanost planirana je za travanj 2024. Tom prigodom bit će pozvani brojni partneri iz Srbije, Hrvatske, Mađarske s kojima je Zavod surađivao, od institucija do udruga kulture i pojedinaca. Za tu će obljetnicu biti tiskana publikacija s rezultatima rada Zavoda u navedenom razdoblju. U okviru svečanosti nagradit će se i najbolji autori kratkih dokumentarnih filmova snimljenih na temu nematerijalne kulturne baštine Hrvata u Srbiji a poslani na javni natječaj ZKVH-a objavljen 2023. godine.

Promocija hrvatske kulture i upoznavanje s radom Zavoda uključit će učenike viših razreda osnovnih škola i učenike srednjih škola.

Za aktivnosti u okviru produkcije novih i koordinacije postojećih kulturnih događaja Hrvata, te njihova veća vidljivost opredijeljena su sredstva u visini od 2.095.787,95 (dva milijuna devedeset pet tisuća sedamsto osamdeset sedam i 95/100) dinara (iz sredstava APV 1.300.000,00 i iz vlastitih izvora 795.787,95) dinara.

e) Suradnja s drugim institucijama u Vojvodini/Srbiji i u Hrvatskoj

Suradnja će se nastaviti odvijati u okviru onih programa koji su od značaja za kulturu, umjetnost i znanost te njezin razvoj kod vojvođanskih Hrvata. Ona će se odvijati kako s kulturnim institucijama i organizacijama vojvođanskih Hrvata tako i s ustanovama kulture čiji su osnivači tijela državne uprave. S druge strane, slična će se suradnja odvijati s kulturnim, znanstvenim i visokoškolskim institucijama kulture iz Republike Hrvatske, te s institucijama hrvatskih manjinskih zajednica u drugim državama. Jedan od planiranih programa je predstavljanje kulture Hrvata iz Vojvodine u Splitu u suradnji s hrvatskim institucijama iz Srbije i Hrvatske matice iseljenika – podružnica u Splitu. Nastavljamo suradnju s Đakovačkim kulturnim krugom na obilježavanju 120. obljetnice rođenja Martina Robotića, ovog nedovoljno poznatog književnika iz Maradika, čiji je književni opus skupio dipl. novinar i dipl. knjižničar, publicist Goran Pavlović, glavni i odgovorni urednik časopisa *Hrašće*, te pripremio rukopis kojeg čine prikupljene brojne bibliografske jedinice (pjesme, crtice i priče, dramski tekstovi, te književne i kazališne kritike). Plan je započeti sunakladničko tiskanje njegovih djela. Promocija i popularizacija djela Antuna Gustava Matoša nastavlja se suradnjom s Kačmarom, Beogradom, Tovarnikom, Plavnom i Zagrebom – nastavljajući program ustanovljen 2023. godine planira se raspisivanje natječaja za kratku priču, objava najboljih radova u knjizi i u časopisu *Nova riječ*, a plan je nastaviti započet projekt podizanja spomen-biste AGM-u u Plavni.

Važna je i suradnja sa zavodima manjinskih zajednica u AP Vojvodini koja se nastavlja 2024.

Za aktivnosti u okviru suradnje s drugim institucijama u Vojvodini/Srbiji i u Hrvatskoj opredijeljena su sredstva u visini od 2.700.000,00 (dva milijuna sedamsto tisuća) dinara (iz sredstava dotacije APV 1.100.000,00 i iz vlastitih izvora 1.600.000,00) dinara.

f) Rad na profiliranju i osnaživanju ljudskih resursa

Segment kulture vojvođanskih Hrvata još uvijek nije u dovoljnoj mjeri profiliran, stoga se nastavak rada u ovom području sam po sebi nameće i to od elementarnoga evidentiranja raspoloživih ljudskih resursa pa do njihova strukturiranja i osnaživanja u svakom od pojedinih područja, što je već započeto u aktivnostima ZKVH-a u proteklom razdoblju. Planiramo redoviti susret s predstavnicima hrvatskih udruga kulture s aktualnim temama važnim za njihovo djelovanje. Posebni segment i nadalje će biti usavršavanje ljudi koji rukovode amaterskim kulturnim institucijama i organizacijama i to u području upravljanja organizacijama, projektnog planiranja i menadžmenta kulturnih manifestacija. Planiramo u suradnji sa sličnim udrugama održati dva seminara za pomoć u radu hrvatskih udruga kulture (za rad s recitatorima i voditeljima programa, javnih nastupa) te u pisanju projekata i prijavljivanju na natječeaje u suradnji s profesionalnim hrvatskim institucijama.

Za aktivnosti u okviru rada na profiliranju i osnaživanju ljudskih resursa opredijeljena su sredstva u visini od 140.000,00 (sto četrdeset tisuća) dinara (iz sredstava dotacije APV 70.000,00 i iz vlastitih izvora 70.000,00) dinara.

U Subotici, siječnja 2024. godine

ravnateljica Zavoda za kulturu
vojvođanskih Hrvata

Katarina Čeliković v. r.